

Ďalším slovenským filmom na DVD je snímka Pásla kone na betóne

Každý týždeň od októbra môžu záujemcovia o slovenský film nájsť v novinových stánkoch DVD nosiče s kvalitnými filmami z obdobia 80. rokov slovenskej kinematografie. Za projektom Slovenský film 80. rokov stojí Slovenský filmový ústav a vydavateľstvo Petit Press. V týždni od 20. do 24. novembra sa do predaja dostane tragikomédia režiséra Štefana Uhra z prostredia východného Slovenska *Pásla kone na betóne*.

Režisér Štefan Uher patrí k najvýznamnejším predstaviteľom slovenskej kinematografie. Narodil sa v roku 1930 v Prievidzi. Absolvent réžie na pražskej FAMU niekoľko rokov pracoval v Štúdiu dokumentárnych filmov v Bratislave. V roku 1960 prešiel k hranej tvorbe, kde nadviazal spoluprácu so spisovateľom a scenáristom Alfonzom Bednárom a kameramanom Stanislavom Szomolányim. Výsledkom ich spolupráce boli filmy *Slnko v sieti* (1962), považované za prvé dielo československej novej vlny, *Organ* (1964), *Panna zázračnica* (1966), *Tri dcéry* (1967), *Génius* (1969), *Kamarátky* (1979). Z neskoršieho obdobia jeho tvorby sú významné filmy *Keby som mal pušku* (1971), *Keby som mal dievča* (1976), *Kosenie Jastrabej lúky* (1981), *Pásla kone na betóne* (1982), *Správca skanzenu* (1988). Štefan Uher sa venoval aj televíznej tvorbe a prednášal na VŠMU. Zomrel v roku 1993.

Tragikomédia *Pásla kone na betóne* je príbehom Johany Ovšenej a jej nemanželskej dcéry Pavlíny. Slobodná matka Johana opäť prežíva trpkosť svojho postavenia, keď jej dospievajúca dcéra otehotnie, rovnako ako kedysi ona sama. Nastáva hektické zháňanie manžela, aby Pavlínu nepostihol osud ohováranej a znevažovanej Johany. Tvorcom sa vo filme podarilo presvedčivo zachytiť osobitý naturel východoslovenskej dediny, občasnú malosť jej obyvateľov, no na druhej strane aj srdečné vzťahy a snahu pomôcť. Snímka *Pásla kone na betóne* sa stala Uhrovým divácky najúspešnejším filmom.

Film *Pásla kone na betóne* je adaptáciou rovnomennej zbierky poviedok Milky Zimkovej, ktorá je autorkou scenára, aj predstaviteľkou hlavnej postavy Johany Ovšenej. Zimková s Uhrom už spolupracovala na filmoch *Zlaté časy*, *Kamarátky*, *Kosenie Jastrabej lúky*. „Naša spolupráca sprvoti nebola celkom bezproblémová, čo je v tímovej práci pochopiteľné,“ spomína Milka Zimková. „Vo vzájomných dialógoch sme našli spoločnú reč. Urobili sme film, ktorý diváci prijali. Možno aj vďaka tomu, že sme vo filme neklamali.“ Podľa Zimkovej dramaturgický tím na Kolibe k scenáru výhrady nemal. Problémy však nastali pri nakrúcaní. „Súdruhovia z ÚJV KSS boli nesmierne pohoršení už len tým, ako som si dovoľila skritizovať predsedu JRD. Keď však film získal ceny na česko-slovenských festivaloch a Striebornú cenu na Medzinárodnom filmovom festivale v Moskve, už bolo ticho,“ spomína Zimková.

Kameramanom filmu bol Stanislav Szomolányi. „Film *Pásla kone na betóne* bol špecifický tím, že sa odohrával v regióne východného Slovenska, kde bolo treba poznať

miestne reality, architektúru, kostýmy, ľudí – s tým sa bolo treba stotožniť,“ hovorí Szomolányi. „Museli sme hľadať stred medzi realitou a umeleckým cítením, aby film nebol príliš strakatý.“ Szomolányi nemal výhrady k technickému prepisu filmu. „Som nesmierne šťastný, že sa tento film prepísal, vyčistil, sú odstránené technické nedostatky spôsobené rokmi.“ A aký je názor kameramana na vydávanie DVD filmov z 80. rokov? „Môj názor nie je až taký dôležitý ako názor okolia. Priatelia ma zastavujú a pýtajú sa ma, kedy si budú môcť tento film kúpiť. To hovorí za všetko,“ uzatvára Szomolányi.

spracovala **Eva Michalková**

PÁSLA KONE NA BETÓNE (1982)

RÉŽIA – Štefan Uher • **NÁMET** – Milka Zimková (na motívy poviedok z rovnomennej knihy) • **SCENÁR** – Milka Zimková, Štefan Uher • **KAMERA** – Stanislav Szomolányi • **HUDBA** – Svetozár Štúr • **STRIH** – Maximilián Remeň • **ZVUK** – Milan K. Némethy • **ARCHITEKT** – Anton Krajčovič • **KOSTÝMY** – Mária Šilberská • **VEDÚCI VÝROBY** – Peter Drobka • **EXTERIÉRY** – Bratislava, Fintice, Hubina, Ostrava, Prešov • **HRAJÚ** – Milka Zimková (Johana), Veronika Jeníková (Pavlinka), Peter Staník (Berty), Marie Logojdová (Jozefka), Mikuláš Laš (Michal), Ferdinand Macurák (Ondo), Anton Mačiniak (predseda), Ľubomír Paulovič (Štefan), Peter Vonš (studniar) a. i. • **MINUTÁŽ** – 78 min • **PREMIÉRA** – 22. 12. 1982

Jedným zo zámerov DVD edície Slovenského filmového ústavu a vydavateľstva Petit Press *Slovenský film 80. rokov* je obnoviť záujem slovenských divákov o pôvodnú filmovú tvorbu, aj preto pripomína produkciu obdobia 80-tych rokov, ktoré je ešte stále v pamäti staršej, ale i strednej generácie. Výber tvorí desať titulov. Dobrodružná dráma o pašovaní koní na slovensko-poľskom pohraničí krátko po prvej svetovej vojne *Noční jazdci* (1981) Martina Hollého, situačná komédia o smoliarovi Šimonovi v podaní Emila Horvátha ml. *Sladké starosti* (1984) režiséra Juraja Herza, tínedžerský hudobný film Dušana Rapoša *Fontána pre Zuzanu* (1985) o prvých láskach a neláskach, ďalej dramatický príbeh o morálke *Pomocník* (1981) Zora Záhona podľa rovnomenného románu Ladislava Balleka, ďalší sfilmovaný Ballekov román *Južná pošta* (1987) v réžii Stanislava Párnického o prelomových chvíľach detstva päťročného chlapca v časoch povojnového obdobia na južnom Slovensku, tragikomický príbeh z prostredia východoslovenského regiónu *Pásla kone na betóne* (1982) Štefana Uhra, psychologický príbeh plný osobných konfliktov a dramatických situácií *Iná láska* (1985) Dušana Trančíka, generačný debut troch režisérov (Michal Ruttkay, Vladimír Štric, Kvetoslav Hečko) a jedného scenáristu (Štefan Uhrík) *Iba deň*, tragický príbeh o osudoch mladých priateľov počas druhej svetovej vojny *Chodník cez Dunaj* (1989) Miloslava Luthera a film Dušana Hanáka *Ja milujem, ty miluješ* (1980). O hodnote Hanákovho a Dušekovho diela svedčia ocenenia, ktoré film získal po sprístupnení verejnosti na konci 80. rokov. Snímka *Ja milujem, ty miluješ* dostala dosiaľ najvyššie ocenenie v dejinách slovenskej kinematografie – Dušanovi Hanákovi udelili Strieborného medveďa za najlepšiu réžiu na Medzinárodnom filmovom festivale Berlín 1989. Film získal aj Grand Prix a Cenu FIPRESCI na Medzinárodnom filmovom festivale v Štrasburgu 1989. Film v čase vzniku zakázali, uvoľnený do distribúcie bol až deväť rokov po nakrútení. Jednotlivé DVD tituly obsahujú aj textové bonusy, medzi nimi ohlasy z tlače, informácie o filme a profily tvorcov, fotogalériu. Titulky a menu majú slovenské a anglické. DVD edícia sa realizovala s finančnou podporou MK SR.

TERMÍNY VYDANIA DVD TITULOV:

FONTÁNA PRE ZUZANU – 2. október 2006
CHODNÍK CEZ DUNAJ – 9. október 2006
IBA DEŇ – 16. október 2006
INÁ LÁSKA – 23. október 2006
JA MILUJEM, TY MILUJEŠ – 30. október 2006
JUŽNÁ POŠTA – 6. november 2006
NOČNÍ JAZDCI – 13. november 2006
PÁSLA KONE NA BETÓNE – 20. november 2006
POMOCNÍK – 27. november 2006
SLADKÉ STAROSTI – 4. december 2006

Viac informácií o filmoch DVD edície Slovenský film 80. rokov nájdete na www.sfu.sk, objednávkový kupón na www.dvd.sme.sk.